

Velja po pošti:
za celo leto naprej... K 36—
za en mesec... „ 3—
za Nemčijo odelo... „ 40—
za ostalo inozemstvo... „ 46—
V Ljubljani na doma:
za celo leto naprej... K 32—
za en mesec... „ 2-70
v pravi prejemni meseci... „ 2-50
Sobotna izdaja:
za celo leto... K 8—
za Nemčijo odelo... „ 10—
za ostalo inozemstvo... „ 12—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna petstvarsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostori)
za enkrat... po 50 v
za dva- in večkrat... „ 45 v
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
Poslano:
Enostopna petstvarsta K 1—
lahja vsak dan izvenredno delje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vsaki red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ograde 28.511, bosn.-herc. št. 7683. — Upravniškega telefona št. 188.

Odgovor.

Ljubljana, 5. februarja.

Grof Czernin je v avstrijskih delegacijah govoril enega najsijajnejših govorov, kar so jih kdaj imeli avstrijski zunanji ministri. Vsi listi, vsi bralci tistega lepega govora so soglašali v tem. Govoril je trezno, stvarno in zelo duhovito. Govoril je odkritosrčno in je pozival delegate, naj mu izrečejo nezaupnico, če niso z njegovo politiko zadovoljni. Govoril je dovipno, kakor človek, ki mu malenkostne skrbi opozicije in pesimistični nazor nekaterih kritikov našega narodnega gospodarstva ne morejo ekaltiti dobre volje; delegati, ki mu zapuajo, so imeli vtis, da je po dolgem času krmilo naše zunanje politike v železni roki. Govoril je spravljivo; od Rusije ni zahteval ne aneksij ne kontribucij. Govoril je samozavestno, napovedal je mir z Ukrajino in pripravljaj vlake, ki nam bodo vozili ukrajinsko žito v monarhijo. S Hertlingovim govorom niso bili pri nas tako zelo zadovoljni, zdel se nam je manj spravljiv, manj miroljuben. Toda difference so bile le neznatne, človeku je bilo treba ostrega očesa, da jih je sploh opazil. Neprimerno bolj poudarjena je bila trdnost zveze in skupnosti med Nemčijo in Avstrijo, nego razlika v presojanju položaja.

Radovedno je pričakovala Srednja Evropa, kaj bo na ta dva govora odgovorila ententa. In danes je telegrafiral Havas, da je zvezni vojni svet, ki je imel pod predsedstvom Clemenceauja sedem sej v Versailles, sklenil nadaljevati vojno; da govora grofa Czernina in Hertlinga ne jamčita za sprejemljive mirovne pogoje.

Havasova brzjavka ni dovolj zanesljiva, da bi si mogli po njej napraviti točno sodbo o mišljenju zveznega sveta, a dva razloga, ki ju zvezni svet navaja kot oviro miru sta pač nepotvorjena. Ententa trdi, da osrednje sile mislijo še vedno na osvajanje tujega ozemlja in da ne cenijo načel svobode, pravičnosti in spoštovanja, ki gre vsem narodom.

Nočemo tukaj razpravljati, ali so te besede odkritosrčno mišljene, ali so morda samo agitacija, da ententa v lastnih, vojne naveličanih narodih poživljuje bojevost. Za velik ideal, za svobodo, pravičnost in mir človeštva se more človek ogreti tudi po štirih letih vojne, tudi trdno srce vzplamti v novem ognju, če gre za tako velike cilje. Verjetno je torej, da je ententa tako zavila svoj odgovor, kakor je njej prav. Kljub temu pa ne moremo reči, da je ententin odgovor brez stvarne podlage. Tako kot so oficijelni Vsenemci razpravljali v Brestu Litovskem o nekaterih zasedenih ozemljih, je videti, da jim je za pravo aneksijo. Kaj pomaga, da se Czernin odpuveduje aneksijam in kontribucijam, ko njegovi zavezniki na skrivaj v resnici

anektirajo? In Czernin sam tudi ni brez krivde. Načelo »brez aneksij in kontribucij« je razglasil samo za Rusijo, ni pa hotel reči, da velja tudi za druga zasedena ozemlja. Pravijo, da je to samo grožnja, pritisk na entento, češ, naj se spametuje dokler je čas, sicer se ji lahko zgodi, da zaigra lastno zemljo, ki bi jo sedaj še dobila. Toda ta grožnja nima smisla iz več razlogov, najbolj pa zaradi tega, ker mora vsaj to načelno vprašanje biti jasno, preden se načno podrobna, konkretna vprašanja. Czernina ne opravičuje dejstvo, da tudi Italija zahteva aneksij od monarhije; kajti če hočemo pobijati njene zahteve, moramo najprej sami priznati, da so vsake aneksije nedovoljene.

Drugo načelo je svoboda vseh narodov, malih in velikih. Če bi prešlo to načelo v življenje, bi to bil najlepši sad te strašne vojske in pravično plačilo premnogim narodom, ki so v njej krvaveli. Czernin se zaman izgovarja, da je to načelo pri nas po ustavi izvedeno. Naša ustava je tako prirojena, da vsi drugi manjši narodi ječe pod nasiljem nemštva in mažarstva. Boj Jugoslovancov za majniško deklaracijo je najjasnejši dokaz za to: Zakaj se vendar Nemci in Mažari tako boje federalizacije habsburške monarhije, zakaj jo tako besno pobijajo? Nič njihovega nočemo, ne en nemški otrok naj ne bo slaviziran, ne en Mažar potujčen — in vendar nas ne marajo izpustiti iz objema! Očitno je, da nas ne družijo ljubezen v mejah istih kronovin, ampak samo strah, da se s federalizacijo monarhije narodnostne meje za vedno nepremakljivo utrdijo, da se tuja kolonizacija na jugu uzeji. Te naravne pravice, da smo varni pred grabežljivim tujcem, nam ne more dati sedanja ustava. In ker nam je tudi oktroa ne more prinesiti, ki ga Czernin tako radodarno ponuja, ne preostaja nič drugega, kot geslo, porojeno v največjih mukah svetovne vojske: samoodločba!

Tudi v tem oziru bo morala monarhija revidirati svoje naziranje, če hoče imeti zunanji minister pri mirovnih pogajanjih potrebno oporo in moč: soglasje in zaupanje svojih narodov. Potem se mu ne bo treba več truditi, da bi bil zelo duhovit, ne bo mu treba več obljubljati, česar še nima.

Interpelacije Jugoslovanskega kluba.

V tisku so izšle interpelacije, vložene v 49., 50., 51. in 52. seji poslanske zbornice (v decembru 1917). Če jih pregledamo po vrsti vsaj tiste, ki so specielno za Slovence ali vsaj splošno zanimivejše, najdemo na prvem mestu 7 interpelacij Biankinijevih o razmerah v Dalmaciji. Dr. Krek

je rekel o Biankiniju, da on tako skrbi za svoje rojake, da dobi tisti, ki hoče študirati potrebe Dalmacije, vso snov v Biankinijevih interpelacijah. Po več interpelacijah glede potreb Dalmacije sta vložila tudi poslanca dr. Dulibić in Prodan.

Dr. Heilinger in tovariši so interpelirali domobranskega ministra glede izjave vojnega ministra v delegacijah, iz katere je zvenelo, da aktivni častnik nadkriljuje rezervnega. Interpelant utemeljuje nasprotno mnenje.

Dr. Ravnihar in tovariši so interpelirali glede prepovedi slovenske trobojnice pri užigalnicah »Družbe sv. Cirila in Metoda«.

Poslanca Roškar in Pišek sta interpelirala zaradi pomanjkanja najrazličnejših potrebščin (obuval, obleke, živil, soli, petroleja i. dr.) po deželi.

Dve interpelaciji se zanimata za to, kaj se je zgodilo z vojnimi zlogom v Italiji.

Več interpelacij naših poslancev se nanaša na način, kako se postona z vojaštvom pri raznih vojaških oddelkih (n. pr. pri črnovojniškem polku št. 27 in drugod), dalje na prometne razmere na južni železnici. (Poslanec Hummer zahteva v svoji interpelaciji, naj vlada sedaj podpravi južno železnico, ker se bo ta ob prihodu v mirovno gospodarstvo silno rabila in je sploh anahronizem, da je železnica, ki jo čakajo tako važne naloge, v zasebnih rokah.)

Interpelacija dr. Korošca in tovarišev se pritožuje nad poslovanjem komisije za preiskavo krivic, ki so se godile Jugoslovancem. Na štajerskem večje število po nedolžnem zaprtih (na primer državni poslanec Roškar, odvetnik dr. Rozina in dr.) sploh ni bilo zaslišanih. Interpelacija svari pred tem, da bi se olepševalo počenjanje krivcev na odgovornih mestih, ki so tako zelo izpodkopali zaupanje ljudstva do države kot varuhinje prava.

Dr. Ravnihar in tovariši vprašujejo notranjega ministra po vzrokih, zakaj je bil učitelj Ivan Šega v Radovljici konfiniran in po imenu denuncianta. Zahtevalo, da se g. Šega odškoduje za gmotno škodo vsled konfiniranja.

Češki poslanci zahtevajo, da se pri-puste ženske k tehničnemu študiju.

Pri tem kratkem in površnem naštevanju dela interpelacij smo izpustili največjo: interpelacijo, podpisano po 84 nemških poslancih o zadržanju Čehov v svetovni vojski in po tej interpelaciji povzročeno interpelacijo Čehov, naj se objavi v

celoti ves material iz vojaških sodišč, vsi skrivni odloki itd., ki so v zvezi z zadržanjem Čehov. Nemška interpelacija obsega 275 strani in si jo prihranimo za pozneje.

JETIKA MED SRBI.

O tej stvari izvem zanimive podatke iz odgovora domobranskega ministra na interpelacijo češkega poslanca dr. Baxe o razmerah v taborišču za internirance Nezideru na Ogrskem. Odgovor je precej obširen in podaja statistiko internirancev v posameznih letih od oktobra 1914 do septembra 1917, opisuje njihovo stanovanje in hrano, skrb za izobrazbo in umrljivost. V septembru 1917 se je nahajalo notri 995 Srbov iz inteligentnih stanov (med njimi 54 žensk in 18 otrok) in 10.229 internirancev iz vsi rokodelcev, kmetov in delavcev (med njimi 700 žensk in 532 otrok). Razdeljeni so z ozirom na stanovanje in hrano v tri kategorije: v prvo spadajo interniranci visokega socialnega stališča, v drugo inteligentna in srednji stan, v tretjo vsi ostali. O lokalih za stanovanje pove minister, da so prostorni, udobni in odgovarjajo zahtevam higijene. O hrani je vojno ministrstvo mnenja, da je aprovizacija našega domačega prebivalstva v celoti slabša kot pri teh internirancih, od katerih je okroglo 10.000 iz zasedenega ozemlja Srbije in Črne Gore in 282 iz monarhije. Velikanska pa je umrljivost med interniranci. Pri povprečnem stanju 10.000 internirancev umrlo je na dan kakih štiri. (Na leto torej okrog 1460.) Doslej jih je umrlo notri 2952, od teh 1443 na jetiki, torej skoro polovica vseh smrtnih slučajev. Število slučajev jetike znaša od začetka interniranja do konca septembra 1917 3240. V dokaz, da te visoke številke ni kriva nezadostna prehrana, navaja minister v svojem odgovoru zdravniško izjavo interniranega srbskega sanitetnega majorja dr. Vukadinovića, člana mednarodne zveze za boj proti jetiki. Ta izjava, da so označili leta 1912. pri konferenci imenovane zveze v Rimu Belgrad kot tisto mesto, ki ima največ slučajev jetike. Tudi pegašti legar je divjal med to vojno tako, da jih je umrlo na njem od 350 srbskih zdravnikov 100. Interniranci so prinesli kal boleznij že z doma, deloma so dospeli že sem (t. j. v taborišče) bolni. — Otroci je v taborišču toliko, da nimajo le ljudske šole, ampak celo spodnjo gimnazijo. Ker iz interpelacije poslancev Vukotića in dr. Benkovića izvem, koliko imamo vojaštva v Srbiji, se nam zdi, da bi ti ubogi bolni interniranci ne bili nevarni za javni mir v Srbiji, če jih prav izpustijo domov. Poslanec dr. Straucher (zionist) je tudi interpeliral ministrskega predsednika in notranjega ministra, da naj se izpuste vsi interniranci in konfiniranci in razpuste taborišča za internirance. O strašnem divjanju jetike med jugoslovanskim prebivalstvom, zlasti med Bošnjaki, slišimo tudi sicer dan na dan. Kako se je razpasla med vojaštvom, je povedal tudi vojni minister v delegacijah. — Hudo delo bo po vojni, preden se bodo odstranile ali vsaj omejele strašne posledice vojnih bolezni.

UPRAVA ZASEDENEGA OZEMLJA V SRBIJI.

Poslanci Vukotić, dr. Benković in tovariši so interpelirali v tej zadevi domobranskega ministra, češ da je treba pojasniti nekatere odredbe, ki pri nas niso znane, pač pa v nevtralnem in sovravnem inozemstvu. Interpelanti se pritožujejo, da se ne prilegne k upravi domače prebivalstvo, ampak se nahaja uprava večinoma v rokah častnikov in uradnikov iz Ogrske. Še učiteljstvo s Hrvaškega se je večinoma nadomestilo z ogrskim. Upravni aparat je veliko prevelik; samo v Belgradu je

LISTEK.

Bum-bum.

Francoski spisal Jules Claretie. — M. J.

I.

V majhni, beli postelji je ležal deček, bled in plah, in je motril s široko razprtim pogledom svojo okolico z neko tujo in čudno natančnostjo bolnika, ki opazuje in posluša stvari, ki niso pristopne očem in ušesom navadnega, zdravega človeka.

Ob postelji je sedela mati in je preplašena in izmučena od boleti sledila hitremu razvoju bolezni, ki je odsevala iz majhnega, upalega obraza. Zraven je stal oče, reven tovarniški delavec in si brisal z utrujenih oči solze, ki so blestele okoli zenice.

Zunaj pa je vstajalo čisto, milo in jasno junijsko jutro, ki je razlivalo svojo svetlobo vsepovsod in tudi v ozko sobico, ležečo na ulici Abesses, kjer je umiral mali Franci v pričo svojega očeta Jakoba Legranda in svoje matere Magdalene Legrand.

Bil je star osem let. Tako ljubeč in mil in vesel kot kak vrabček, in majhen, da bi mislil, da ima komaj tri tedne...

Toda sredi svojega mladega življenja ga je pograbila huda mrzlična bolezen in nekega večera so ga prepeljali iz ljudske šole domov, utrujenega in s silno vročino v glavi.

Od takrat je bil že v postelji. Kadar je ugledal v kotu svoje čreveljčke, kamor jih je postavila mati, skrbno osnažene, da so blesteli, je dejal s slabotnim, bolnim glasom: »Zdaj jih lahko proč vržete, te majhne Francitove čreveljčke. Franci jih ne bo več nosil. Ne bo več Franci hodil v šolo... ne... nikoli več!«

Tedaj je oče obupno zaklical: »Molči, molči!...« in mati je zakrila svoj obraz z blazino, da ne bi deček začul njenega ihtenja, ki je prihajalo iz dna razboljenega srca.

To noč je bil mali še dosti miren. Toda že dva dni je skrbelo zdravnika o izidu dečkove bolezni, ker je pri njem opazoval neko čudno potrtost in onemoglo utrujenost, ki je vendar ne najdemo pri otrocih, temveč pri ljudeh, ki nimajo več ničesar pričakovati od življenja in se jim zdi dolgočasno na svetu. Bil je molčeč, otožen in truden in svojo glavico je obračal na vse strani blazine, kakor da bi na ta način prešla bolezen. Nikakega nasmeha ni bilo več opaziti na velih licih in njegove preplašene oči so iskale nečesa, česar ni nikdo drugi videl, kar je bilo, soditi

po njegovem bolnem hotenju in iskanju, neke daleč, daleč.

»Bog zna, kaj je to!« je pomislila prestrašena Magdalena.

Vse, kar so hoteli dati malemu, kakor juho ali sirup ali podobno, je odklonil. Ničesar ni maral.

»Ali hočeš kaj drugega, Franci?«

»Ne, ničesar nočem.«

Zdravnik je izjavil: »To čudno dečkovo vedenje mi je naravnost nerazumljivo. Vi ste starši njegovi in ga dobro poznate. Razmišljajte, katera stvar bi razveselila dečkovo dušo in spet poživila mlado, bolno telesce, ki bi bilo spet zdravo in da ne bi njegov duh blodil po neznanih daljavah!...« Potem je odšel.

»Razmišljajte —«

Brez dvoma so starši dobro poznali svojega Francija. Videli so, kako se je veselil nedelje, kadar so ga peljali po okolici, kjer je skakal po travnikih in gozdih in se vračal domov sladko utrujen, nesoč v rokah vse polno cvetja. Ali so ga peljali na Elizejska polja, kjer je stalo igrišče in so se tam otroci zabavali...

Jakob Legrand je kupil svojemu bolnemu sinčku vse polno igrače: barvane podobe, pozlačene vojake, senčene slike... vse to je malemu kazal in mu razstavljal po postelji in ga skušal na vsak način razveseliti in mu izvabiti prisrčno smehljanje.

»Ali vidiš to sliko... Cin, cin, cin!... In tu je general... No, ali se še spominjaš, ko sem te nekoč peljal skozi Bulonjski gozd, tam sva tudi srečala nekega generala!... Le počakaj, kupiti ti hočem lepega, velikega generala, ne iz papirja, ki bo imel dolgo vojaško suknjo in zlate natičke. Kaj ne, da ga hočeš, — generala, ali ne?«

»Ne,« je odgovoril mali s suhim in ubitim glasom, ki ga imajo mrzlični bolniki...

»Ali hočeš puško, žogo... ali lok, da boš streljal?«

»Nočem,« je ponavljal slabotno, a nekako samozavestno in skoro jezno. In na vsa prigovarjanja staršev na vse obljube, da mu hočejo kupiti najrazličnejše igrače — medtem ko so ga zrlj otožno in z obupnim izrazom, je deček odgovarjal z istim trizaskim naglasom: »Ne... ne... ne!«

»Toda kaj hočeš, moj Franci, moj ljubljani?« ga je vpraševala mati, »le povej, saj ti hočem vse dati... Povej mi, povej svoji mami!«

Lahno se je sklonila k vzglavju mladega bolnika in mu prigovarjala. Toda deček se je namah zganil in vzdignil v postelji, stegujoč nekam svoje roke in z zapovedujočim, strastnim glasom zaklical:

»Hočem bum-bum!«

kakih 1000 častnikov in vojaških uradnikov. Posebno se obrača interpelacija proti odredbi, da je zapadel vsak Srb smrti, brez ozira na spol in starost, v čigar posesti se najde orožje. V nekaterih okoliščinah je bilo na leto usmrčenih po 100 ljudi radi tega: zgodil se je tudi slučaj, da jih je padlo tudi en dan radi tega 50. Zaradi posesti orožja ne usmrte le posestnikov, ampak tudi talce, navadno brez sodne preiskave, brez ozira na to, ali je talec odgovoren za posest orožja pri drugi osebi ali ne. V deželi uživajo protekcijo ogrske tvrde. — Radovedni smo na odgovor domobranskega ministra.

Politične novice.

— **Jugoslovanski klub ne izpremeni svojega stališča.** Z Dunaja poročajo dne 4. t. m.: Dne 31. jan. se je oglašila pri ministrskem predsedniku na njegovo povabilo parlamentarna komisija Jugoslovanskega kluba pod vodstvom poslanca dr. Korošca. Klub je nato izdal poročilo, v katerem ustanavlja, da po konferenci z ministrskim predsednikom klub nima razloga, da bi svoje stališče nasproti Seidlerjevemu kabinetu izpremenil.

— **Dr. Korošec o vprašanju »ogrsk narodne vojske«.** Budimpeštanski »Az Est« prinaša razgovore z avstrijskimi politiki o vprašanju »ogrsk narodne vojske«. Med intervjujanimi voditelji strank je tudi dr. A. Korošec, ki je izjavil: — »Pri nas ni sploh nobenega razpoloženja ali nasprotovanja proti »ogrski narodni vojski«. Pridržamo Mažarom pravico ustanoviti si samostojno armado, toda zahtevamo, da se prizna ista pravica brez izjeme vsem narodom monarhije. To se razume, da mislimo le v tem slučaju, ako ne sklene mirovna konferenca vroče zaželjene splošne demobilizacije.« — »Az Est« prinaša celo izjavo za razliko od drugih tiskano z razprtimi črkami.

— **Delegacije ne bodo sklicane.** Z Dunaja poročajo: Načelnik avstrijske delegacije, prelaz Hauser, je poslancu Stanečku odgovoril, da z ozirom na položaj pogajanj v Brestu Litovskem trenutno sklicanje delegacij ni možno.

— **Finančna predloga in proračun za 1. 1917.—1918.** Izšlo je poročilo proračunskega odseka o finančnem zakonu za leto 1917.—1918. Poročevalec dr. Steinwender izvaja: Stroški bi se dali zmanjšati. Na stotisoče za službo na bojišču nesposobnih ljudi se brez zadostnega zaposlenja pridruže v vojaški službi; tako se brez koristi množe mobilizacijski stroški in obtežuje država z izplačevanjem vzdrževalnin, v tem pa v kmetijstvu, obrti in državnih službah manjka delavnih moči. Določbe zakona o vzdrževalninah so se izkazale kot pogrešne; brez vsake trdosti bi se mogla vsota 3432 milijonov, kolikor sedaj znašajo vzdrževalnine, znižati za pol milijarde. Ravno to velja glede begunskih podpor, ki so proračunane za tekoče leto na 994 milijonov kron. Če bi se odpustili za službo na bojišču nesposobni in zato v vojaškem pogledu brezpomembni vpoklicanci in ako bi se begunske podpore izplačevale le v toliko, v kolikor zahteva resnična podpora, bi mogli prihraniti najmanj milijardo kron in ne bi bilo treba proračuna še zadnji čas zvišati za 1600 milj. K. Ako bi boljše gospodarili, bi se bila obrestna mera znižala, produkcija pa zvišala in prihranili bi bili 2½ milijarde dolgov.

Med državnimi obrati se je najbolj obnesel tobačni monopol. V zadnjem letu pred vojno je znašal prebitok 225 milijonov, sedaj je proračunan na 336 milijonov kron. Nasprotno so pa državne železnice kljub zvišanju tarifov ostale pasivne. Pošta in brzojav ter poštna hranilnica izkazuje zgolj navidezne prebitke.

Nove finančne odredbe so zasnovane tako-le: zvišanje tarifov na državnih že-

leznicah 302 milijona, zvišani davek na vozne listke in tovornino 30 milijonov, vinski davek 90 milijonov, zvišani sladkorni davek 80 milijonov, davek na promet z vrednostnimi papirji 6 milijonov, davek na premog 180 milijonov, zvišanje splošne pridobnine 40 milijonov, zvišanje zemljarine 15 milijonov, pridobnina 2. razreda, dohodnina in rentnina 80 milijonov, skupaj 823 milijonov.

Izdaja zakladnice avstro-ogrsk bank se je izvršila na pogrešni podlagi in zato ne oboja nobene koristi. Poročevalec priporoča, naj zbornica pritrdi finančni predlogi in proračunu.

— **Za priključitev cele Galicije samostojni poljski državi s cesarjem Karlom in njegovo dinastijo na prestolu se je izrekel zbor poljskih delegatov v Lvovu dne 4. t. m.** Sprejeli so tudi resolucijo za ustanovitev močne poljske armade na podlagi splošne vojaške dolžnosti. — Poljaki še vedno mislijo na to, da bi podjarmili Ukrajince.

— **Na konferenco mednarodne katoliške unije v Curihu je odpotoval iz Bosne stavbni nadsvetnik Josip pl. Vancša.**

— **Umestna interpelacija.** V olomškem »Našincu« čitamo sledečo interpelacijo poslancev dr. Hrubana, Šamaliha, Kadičaka i. dr. na voj. ministra: »Splošno ogorčenje in nevoljo je vzbudila odredba pri nekaterih polkih, da ne smejo vojaki pisati domov za živež, in domači jim ne smejo zavojev z živili poslati. Ta odredba je naravnost kruta za vojaka, kakor za njegovo rodbino. Poslani dar je edino veselje in tolažba ubogemu vojaku, ločenemu že tako dolgo od svojega doma. Če mu domači pošljejo le kosček kruha, je ganjen veselja, zakaj v tem kosčku domačega kruha vidi kos svojega doma. Prehrana našega vojaštva ni v redu, kakor svedoči neštete pritožbe. Moštvo ne dobiva take in toliko hrane, kakor je določeno in po vojni upravi plačano. V mnogih, mnogih krajih — tudi na fronti — dobiva vojak silno slabo, revno hrano in še to malo, medtem ko vojaške osebe (sarži) pošiljajo cele zaboje živeža svojim rodbinam, krmiijo z ostanki iz vojaške kuhinje svoje privatne živili, ali znatne množine živil, določenih za vojaštvo, drugim — prodajajo! Pri vojaki se o teh razmerah javno in splošno govori. Ni dvoma, da je na teh obtožbah mnogo resnice. Če vojak ne dobi, kar mu po pravici in potrebi gre, gladije. Gledati mora, da si kako pomaga. Ker mu je njegov dom najbližji, obrne se najprej do svojih domačih za pomoč. Ti radi svojim ustom utrgajo, da napravijo veselje svojemu dragemu. Ali naj naši vojaki-junaki v tej grozni vojski tvegajo življenje, poleg tega pa še — stradajo! Zato vas vprašamo, g. minister: Ali hočete takoj odpraviti ono kruto prepoved (pošiljati vojakom živil)? Ali boste najstrožje preiskali, se-li iz vojnih kuhinj res toliko in take hrane vojakom daje, in če vojaki v resnici vse to dobé, kar in kakor je v računih izkazano?«

— **Obljube in dejanja.** C. kr. ministrskega sveta predsedstvo nam je poslalo sledeče: »Dne 30. januarja so prišli k ministrskemu predsedniku dr. Seidlerju agrarni zastopniki nemških strank in krščanskih socialcev zaradi splošnega razveljavljanja oprostitev prvih šestih letnikov. Cela vrsta poljedelskih obratov je nave-

zana na edino moško delavno moč in bi bila v slučaju, da mora ta delvna moč na podlagi sedanjih odredb k vojakom, odzeta vsaka možnost, da se obratovanje nadaljuje. Posledica tega bi bila zmanjšanje poljedelskih pridelkov, vsled česar bi bila nadaljna prehrana prebivalstva močno otežkočena. Ministrski predsednik je izjavil, da bodo skušali najti način, da se v tistih slučajih, kjer je možnost za nadaljevanje kakega poljedelskega obrata dejansko navezana na edino nenadomestljivo delavsko moč, napravi izjema od splošnega razveljavljanja oprostitev. Kakor smo sedaj izvedeli, so pogajanja na prizadetih mestih v toliko uspeša, da je od ministrskega predsednika obljubljena odpomoč zagotovljena.« — Isti dan, ko smo prejeli od ministrskega predsednika gornje vrstice, so pa šli po celi deželi lepaki, ki pozivljajo vse oproščence letnikov 1894 do 1900 brez izjeme, da morajo 3. marca oziroma 3. aprila pod orožje.

— **Prerekanja v avstrijski socialni demokraciji.** Na deželnem strankarskem shodu na Dunaju se je vnela nad vse živahna razprava. Napadali so in obtoževali delavski svet in strankino načelstvo, ker so absolutično sklenili, naj se stavka konča, ne da bi bili prej izposlovali pritrdila stavkujočih. Poppova je ugovarjala predlogu, naj bi pri vladi posredovali za tiste, ki so jih med stavko zaprli. Tisti, ki se bore proti državnim oblastem, se morajo žrtvovati. Freundlichova je naglašala nasproti zahtevi, naj se dela na osvoboditev Frica Adlerja. Noben pristaš stranke, pa naj si je pridobil še tako velike zasluge, ne more zahtevati, da bi se smele zanj množice žrtvovati. Državni poslanec dr. Adler je izjavil: Vprašanje Frica Adlerja, mojega Frica, mi ne ugaia. Ne želi, da postane predmet senzacije, posebno ženske ne. Pokret v časih velike bede, ko je nakopičenega toliko netiva, ni težaven. Mislimi se pa mora tudi na to, kako se pride iz njega. Ugovarjal je trditvi, da bi se bilo s stavko moglo več doseči; le želel bi, da bi podala nemška vlada tako izjavo, kakršno je podal grof Czernin, ker bi glede na vprašanje miru zelo napredovala. Sicer se pa pojavljajo znaki, da smo bližje miru, kakor verujemo. Zahteva, naj se nastopi za tiste, ki so jih vsled stavke zaprli, mu ni zelo simpatična. Sodi, naj vsak juho, ki si jo je pripravil, sam posreba. Sam je vedno tako nastopal in je zase vedno vsako posredovanje odklanjal. Revolucija s pozavarovanjem se ne sme uprizarjati.

— **Minister za prehrano odstopi?** Z Dunaja poročajo: V parlamentarnih krogih kroži vest, da odstopi minister za prehrano pl. Höfer. Vzrok odstopa: kritične in nevzdržne razmere glede prehrane.

— **Tudi avstrijski Nemci proti Nemčiji.** Današnja »Tagespost« piše v uvodnem članku med drugim: »V tem mesecu se bo odločila mogoče za dolga leta usoda avstrijskih Nemcev. Nastane vprašanje, kako se bo prenosovalo zavezno razmerje z Nemčijo; če bo nemški del Avstrije izgubil večino in bo nastala federalistična večina brez Nemcev, vsaj brez alpskih Nemcev. Z začudenjem smo gledali, kaj se je dogajalo na bojišču, kake nazore so najvernejši nemški nacionalci prinesli domov, kakšna pisma so pisali. Vse drugo, samo ne prijaznost do bojnih tovarišev iz Nemčije je odsevalo iz teh pism, iz teh razgovorov. Kaj se je zgodilo — kaj je povzročilo tako mogoče spontano nastalo razpoloženje? Gotovo. Dejstva so, iz katerih je razumljivo, da se je to zgodilo. Naša pravica o plenu in pravica Nemcev je čisto drugačna, Nemci so smeli odposiljati domov dobro organizirane vloke plena. Občevanje in ravnanje, plača in preskrba, vse je drugače pri nemški ar-

madi kot pri naši.« — Tako piše nemško nacionalno glasilo alpskih Nemcev. Ni treba komentirati!

— **Lebring.** Naši vojaki, ki prihajajo iz Lebringa, vedo o tamošnjem bivanju le malo pohvalnega povedati. Poslanec Fon je zato interpeliral domobranskega ministra o ondodnih razmerah. Koncem novembra 1917 je izbruhnil v taborišču pegasti legar; vse moštvo (nad 12.000) in 1800 Rusov je bilo do 15. decembra kontumacirano. Kuriva silno primanjkuje, prav tako tudi obleke, zlasti ujetnikom, in slame za posteljo. Vsak čas je kontumacirana ta ali ona baraka zaradi tifusa abdominalis, pegastega legarja in griže. Interpelacija se pritožuje, da se je 51 Bošnjakov, ki so bili sem dodeljeni za razne službe, na primer kot bolniški strežniki, nadomestilo z Nemci, dasi je moštvo v taborišču skoro izključno jugoslovansko. — Pričakujemo, da bo minister tem razmeram odnemoval.

— **II. konferenca mednarodne katoliške unije v Curihu** se je vršila od 29. do 31. jan. m. l. Navzočih je bilo približno 50 zastopnikov iz devetih različnih držav. Konferenca se je izrekla za mirovno noto sv. očeta z dne 1. avgusta m. l. kot močan temelj za trajen mir potom sporazuma med narodi. Protestirali so proti pačenju papeževih mirovni prizadevanj in proti omejevanju papeža v občevarjanju s katoliškimi instancami; vsi katoličani na svetu se pozivljajo, naj skrbje za to, da se temu neznosnemu položaju sv. stolice napravi konec. Izrekli so se za ustanovitev katoliških mednarodnopравниh odborov v raznih deželah, da se mednarodno pravo obnovi in razširi na krščanski podlagi. V najkrajšem času naj se skliče mednarodni kongres katoliških in krščanskih delavskih organizacij, na katerem naj se sestavi zahteve glede delavskega varstva ob sklepu miru in kasneje na podlagi delavske enciklike papeža Leona XIII. Sprejeli so resoluciji tičeči se srednjega in kmetijskega stanu po vojni. Sklenili so, da se v kraju, kjer se bodo vršila bodoča splošna mirovna pogajanja, za čas pogajanj ustanovi stalna poslovalnica mednarodne katoliške unije; vlade vojujočih se držav se naprosijo, da dodele svojim mirovnim delegacijam izvedence za katoliška cerkvena vprašanja. Poslali so brzojavke sv. očetu in raznim odličnim osebnostim.

— **Bavarsko zastopstvo pri pogajanjih v Brestu Litovskem** je, kakor poroča Frankfurter Zeitung vzevoljilo Virtemberško in Saksonsko. List graja, ker je zastopana Bavarska pri mirovnih pogajanjih v Brestu Litovskem, češ, da je že itak Bavarec državni kancler, da se tako vzbujajo tudi Prusiji opomini in da nemška ustava Bavarski ne pripoznava predpravice z ozirom na zunanje zadeve.

— **Nemci proti samostojni poljski državi.** Prof. Hötsek, ki velja v Nemčiji za poznavalca vzhodnega vprašanja, je imel te dni predavanje, na katerem je nastopil proti samostojni poljski državi, ker bi ta nasprotovala interesom Nemčije. Uvede naj se četrta delitev Poljske. Nekaj poljskega ozemlja naj vzame Nemčija, drugo pa naj prepusti Rusiji.

— **Kje je Celje?** Clovek, ki bere »Deutsche Wacht« bi mislil, da je Celje daleč tim gori v rajhu. Jezi se namreč na dr. Korošca, da je prišel tudi v nemško (!) mesto Celje pridigovat nauke jugoslovanskega veleizdajalstva. Celje da leži na nemški (!) tleh in zato mora nemško prebivalstvo Celja zaklicati dr. Korošcu gromovit »Ven!« — Bo že prišel čas, ko bodo tudi možje okoli »Deutsche Wacht« spoznali, na čigavih tleh leži Celje.

— **Srbsko demokratično stranko** nameravajo ustanoviti na Hrvatskem, ki bi

II.

Bum - bum!

Uboga Magdalena se je prestrašeno ozrla na svojega soproga. Kaj hoče mali? Ali je to višek bolezni, ki mu razjeda mlade moči in ga plaši z neznanimi in čudnimi šepeti in zvoki?

Bum - bum!

Niti najmanj ni vedela, kaj pomenijo ti čudni, monotono zvoneči zlogi, ki jih je sedaj neprenehoma ponavljal njen sinček s prav bolno trdovratnostjo, kakor da se boji, da bi mu spet izginili iz spomina.

»Dà, bum, bum! Bum, bum! Hočem bum, bum! Hočem!«

Mati je preplašeno in obupno prijela svojega moža za roko in ga v silni zmedenosti vprašala komaj slšno:

»Kaj pomeni to, Jakob? Ah, h koncu gre z malim, h koncu!« Toda trde, odločne poteze na moževem obrazu so se prelile v lahien, skoro srečen in obenem začuden smeh, kakor ga najdeš na licih ujetnika, ki mu je v njegovo temno ječo posijal žarek upanja na bližnjo svobodo.

Bum, bum!

Dà, jasno se spominja, kako je na Velikonočni ponedeljek peljal svojega Francija v cirkus. Še zdaj se spominja, kako je bil mali vesel in vzhicen in ves iz sebe, ko je zagledal klovna, lepega klovna v pisani in lesketajoči opravi, ki se je po-

stavljaj na glavo ali metal krogle v zrak in jih lovil z rokami, skakaje od enega mesta do drugega, in pri tem neprenehoma ponavljaj ob spremljanju cirkuške godbe isto besedico: Bum - bum!

Bum - bum! In vsakikrat, kadar je klovn poskočil in s širokim smehom zaklical po dvorani svoj: bum - bum - se je vse smejalo in ploskalo in tudi mali Franci se je udeležil ploskanja in pohvalnih klicev.

Bum - bum!

Dà, to je bil oni klovn, ki je na tako različne načine zabaval občinstvo in ki ga je hotel vsak videti in se smejati njegovim glupostim, to je bil oni: »Bum - bum,« ki ga je tako strastno in trdovratno klical v v tem trenutku Franci. —

Ko se je zvečer vrnil Jakob Legrand domov, je prinesel s trga bolnemu sinku lesenega glumača-klovna, oblečenega v pisane cunje, ki ga je zelo drago plačal — zaslužek štirih dni v tovarni. Toda če bi dal tudi dvajsetkrat, tridesetkrat toliko, bi žrtvoval tudi zaslužek celega leta, da bi le izvalil svojemu malčku, tako pri srčno ljubljenu, spet vesel, nedolžen smeh iz ličk in ga videl zdravega in čilega...

Deček je gledal nekaj časa kupljeno igračo, potem je dejal žalostno:

»To ni bum - bum!... Jaz hočem bum - bum!«

Ah, če bi mogel, bi Jakob popeljal malega v cirkus in mu pokazal plesočega in skakajočega glumača, rekoč: »Glej, Franci!«

Toda on je storil nekaj boljsega. Podal se je v cirkus, zvedel tam za naslov stanovanja klovna in je šel boječe, s tresočimi nogami na Montmartre, kjer bivajo najrazličnejši umetniki: pesniki, slikarji, igralci, glumači...

Skoro predzrna je bila Jakobova zahteva. Toda saj hodijo igralci in glumači tudi po privatnih stanovanjih, seveda visokih aristokratov, da jim pojejo in jih zabavajo in kratkočasijo!

Mogoče se bo oni glumač vendarle omečil in se hotel podati z njim k bolnemu Franciju! Bog vé, kako ga sprejme, njega, Jakoba? Zda ni bil več opravljen kot »Bum - bum«, ampak bil je gospod Moreno v svoji umetniško opremljeni sobici, sredi knjig, slik in okraskov, ki je sprejel Jakoba elegantno in sila vljudno in ga peljal kmiziti ter mu ponudil stol, kakor zdravnik pacientu.

Jakob je pogledal okoli sebe razburjeno in plašno. S prsti je nervozno vrtil klobuk. Glumač ga je čakal, da mu prišlec pove kako in kaj. Jakob se je opravičeval da je ta želja, ki ga je do njega pri-

gnala, pravzaprav predrzna in vsiljiva... toda naj oprost... saj... ah, saj gre tu za bolnika... za sinčka, ki je tako nadarjen... vse zna v šoli... je skoro najboljši učenec, samo računa bolj slabo, Franci... toda velik sanjač je... sanjač, razumete. In dokaz za to je ta... čujte...

In Jakob je razlagal glumaču-artistu vse, sprva sicer boječe in preplašeno, toda potem se je ohrabil in jasno povedal:

»Dokaz za to je ta, da vas hoče na vsak način videti, da ne misli na nobeno drugo stvar, kot na Vas; v ste njemu zvezda, ki jo iščejo njegove oči, ki se ne morejo odtrgati od njene svetlobe...«

Ko je oče skončal svojo prošnjo, mu je bilo čelo vse potno. Ni se upal pogledati glumača, ki je zrl mirno na delavca Jakoba. Bog zna, kaj bo napravil klovn, ali hoče uresničiti delavčev prošnjo?

Ali se mu ne bo zdel Jakob bedast, znorel, ki mu tu... bedastoče in ga bo zapodil čez prag?

»Kje stanuje...« je vprašal Bum-bum.

»Ah, čisto blizu! Ulica Abesses.«

»Pojdimo!« je zaklical glumač, »vaš deček hoče videti Bum-buma? Dobro, pr naj ga ima nekaj časa, da bo potolažen!«

(Konec.)

skupno delovala s hrvatsko Starčevićovo stranko prava.

+ Povsod se branijo Madžarov. Karkovski »Kurir III. Cadzienni« poroča: Poljski poslanec Skarbek je stavil interpelacijo, v kateri navaja, da se je mudilo zadnje dni v Lvovu na mestni stražnici veliko mažarskih vojakov v polni bojni opremljeni, s čeladami na glavi. Na vprašanje, kaj hočejo, so odgovorili, da so bili poslani v Lvov zato, da zadušijo eventualne nemire. Vsak je imel 240 nabojev in nekaj ročnih granat. Grof Skarbek zahteva, naj se odpokličejo iz Galicije madžarski vojniki, ki ne razumejo jezika prebivalstva.

+ Vojnokreditni zavod. V tem novoustanovljenem zavodu sedijo poleg deset Nemcev in Italijanov trije Jugoslovani. Korosko in Nemci so v vojni izmed južnih dežel najmanj trpeli, zato je to razmerje nerazumljivo. Sedež društva je v Celovcu, kjer se bo, kakor se »Mir« po pravici boji, uganjala Südmarkina politika in nič drugega. Zatrjujejo, da bo zavod v narodnostnem oziru pravičen, a njega začetki dokazujejo nasprotno. Na vsak način bo treba paziti, kako bo deloval.

Vsi navzoči prežeti z visoko, edinospasonosno mislijo o naravnem pravu, katero nam je dal sam Bog in iz katere misli neizprosno logično izvira samoodločba narodov, — navdušeno pozdravljamo največjo misel, ki se je kedaj rodila na našem slovanskem jugu, to je deklaracijo 30. maja 1917, kateri se vsi v imenu cele občine kar najodločneje pridružujemo ter slovesno prisegamo, da od nje nikoli ne odstopimo ter smo pripravljeni za njo živeti in umreti ter žrtvovati vse, kar imamo! Odločno, neuklonljivo naprej zastava Slave! Županstvo Dornberg.

Sporazum nadaljuje vojsko.

Agence Havas: Vrhovni vojni svet je zboroval med 30. januarjem in 2. februarjem, predsedoval mu je Clemenceau. Vojnega sveta so se udeležili: za ameriške Združene države: general Bliss in Pershing; za Francijo: Clemenceau, Pichon in generali Foch, Petain in Weygand; za Anglijo Lloyd George, lord Milner, general Robertson, Wilson in Haig; za Italijo: Orlando, Sonnino in generala Cadorna in Alfieri. Vrhovni vojni svet se je temeljito pečal z zadnjimi izjavami avstrijskega zunanjega ministra in nemškega kanclerja. Ni mu bilo mogoče, da bi bil v njih kaj našel, kar bi se približalo zmernejšim pogojem, ki so jih vse zvezne vlade formulirale. To prepričanje je okrepil vtis, ki ga je povzročilo protislovje med baje idealnimi smotri, s katerimi so se osrednje velesile pričele pogajati v Brestu Litovskem in med osvojevalnimi in roparskimi načrti, ki so se zdaj pojavili. V teh okoliščinah sodi vrhovni vojni svet, da je njegova edina, najbližja dolžnost, nadaljevati vojaške napore zaveznikov z zadnjo energijo in najtesnejšim in najučinkovitejšim skupnim sodelovanjem. Napori se morajo nadaljevati, dokler se nazor sovražnih vlad in narodov tako ne izpremeni, da se bo moglo upati na mir, ki ne bo temeljil na načelih kaptulacije pred agresivnim, zakrknjenim militarizmom glede na vsa tista načela, katerim hočejo zavezniki pripomoči do zmage načel svobode, pravičnosti in spoštovanja pravice narodov.

Sklepi vrhovnega vojnega vodstva ne tičejo le splošnega vodstva vojaških zadev zaveznikov na raznih bojiščih, marveč še prav posebno najtesnejšim in najučinkovitejšim spojitvam vseh naporov zveznih velesil v boju proti osrednjim velesilam pod nadzorstvom vrhovnega vojnega sveta. Pravice vrhovnega vojnega sveta so razširili in ugotovili na konkretno in praktično izvedbo akcije, ki se je bila določila v Rapallu meseca novembra. Po najatančnejši razpravi so se splošno sporazumeli o vseh vprašanih glede na politiko in na njeno izvedbo. Dosegel se je popoln sporazum med vladami in vojaškimi voditelji v vseh potrebnih smereh, da se doseže popoln učinek in da nastane za vse mirno čustvo nezmagljive moči po trdnem zupanju v soglasno slogu glede na nazore.

Združitev prepričanj in mnenj, ki se je pojavila, ne zasleduje nobenih drugih smotrov, kakor obrambo civiliziranih narodov proti najsilovitejšemu podjetju zatiranja sveta; proti nasilstvu sovražnika nastopa z mirno nadvlado neprestano se obnavljajočih najvišjih energij.

Veliki čini naših demokracij so si ustvarili svoje mesto v zgodovini z nad vso mero vzvišenimi junaškimi čednostmi; plemenita vstrajnost civilnega prebivalstva v vsakdanjih strašnih preizkušnjah pa nič manj kakor sijajno junaško armad izpričuje, s kakšno slavno zmago bo posvetila vojaško zmago oprostujoče entente potom moralne zmage.

Volna poročila.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 4. februarja. Uradno: Med Adižo in Piave živahni topovski boji. Vzhodno od Breste smo odbili dva sovražna poizvedovalna napada.

4. februarja. Tudi včeraj se je Italijan omejil na živahno delovanje artiljerije. Tekom bojev so bili sestreljeni 4 sovražni aparati. Pri tem se mora opozoriti na to, da italijansko vojno vodstvo številke o sestreljenih letalih zelo pretirava. Tako pravi italijansko poročilo z dne 30. m. m., da je bilo v dveh dneh sestreljenih 17 sovražnih letal. V resnici se je pa Italijanom dne 28. in 30. m. m. posrečilo zbiti le dve naši letali.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 4. februarja. Veliki glavni stan: Zahodno bojišče: Na mnogih mestih bojne črte so streljali s topovi, ogenj je postal zvečer močnejši posebno na Flandrskem med gozdom Houthouster in Lyson, dalje na obeh straneh Scarpe. Zahodno od Bellicourta se je izjalovil močan poizvedovalni sunek Angležev. Pri Ailette severno Braye so vdrl Francozi začasno v postojanko naših straž. Lastna pehota in pionirji so privedli severozahodno od Bézouvauxa 19 ujetnikov iz francoskih jarkov.

V zračnih bojih s tal smo v zadnjih dveh dneh sestrelili 18 sovražnih letal in dva privezana zrakoplova.

Italijansko bojišče: Med Adižo in Piave veliko topovskih bojev.

Slavke.

Stavka v Nemčiji.

Kolinska krščanska strokovna društva so izdala poseben letak, s katerim so obsodila stavko, ki se je pričela proti volji strokovnih društev. Zmerni socialni demokrati so tudi delali na konec stavke, ker se boje, da se razbije večina v državnem zboru, če bi dalje stavkali. Glede na stavko v Berlinu je pisala »Kölnische Volkszeitung«: Stavka se bo kmalu razblinila, ker se ji upira zdravi razum delavcev. Dejansko koristi le v veliki meri žepom berlinskih tvorničarjev, ker je moralo radi pomanjkanja premoga precej tvornic počivati. Do 10 milijonov mark so prihranili berlinski tvorničarji, ki bi jih bili morali sicer počivajočim delavcem plačati.

Wolff je 4. t. m. poročal, da se je znižalo število stavkajočih za približno 100 tisoč. Veliko tvornic popolnoma dela, v drugih dela 75 do 80 odstotkov delavcev. V Monakovu so v soboto sklenili, naj se stavka konča. Stavkali so štiri dni. Nekaj voditeljev stavke je v Monakovem policija zaprla. Stavka se je končala v Kolnu, v Bremenu, Vratislavi, Mogunciji in v Jeni. Na Porenskem in Westfalskem je 4. t. m. stavkalo še 12 odstotkov rudarjev.

Zmaga stavkajočih v Franciji.

Genf, 4. februarja. Herve je pisal v svojem listu o zmagi, ki jo je neka stavka dosegla. Kraj z ozirom na cenzuro ne pove. Vlada je pozvala pod orožje in poslala na fronto nekega delavskega voditelja, da bi mu onemogočila agitacijo. Delavci so nato pričeli stavkati; Clemenceau se je moral z njimi pogajati in izpolniti, kar so želeli.

Angleški kovinarji groze s stavko.

Haag, 4. februarja. Angleški kovinarji, posebno strojniki, groze s stavko.

Nemški državni poslanec Dittmann obsojen.

Berlin, 4. jan. Vojaško sodišče je obsodilo državnega poslanca Dittmanna zaradi izdajstva, odpora proti državni oblasti in zaradi prestopkov odredb pred sodnim dvorom v petletni zapor in v dveletni trdnjavi zapor.

Razna poročila.

Novi zastopniki v Brestu Litovskem.

Berlin, 4. februarja. List Maksima Gorkija je poročal, da bodo v Brest Litovsk odpotovali poleg zastopnikov Besarabije tudi zastopniki samoupravnih republik Sibirije, Turkestana in ozemlja pri Donu.

Premirje z Rumunijo.

Berlin, 4. februarja. O posvetih Czernina, Kühmanna in Ludendorffa se govori, da gre za od boljševikov neodvisno pogajanje z Rumunijo in z Ukrajino. Mogoče je, da se premirje Rusiji v najkrajšem času odpove in da se mogoče sklene premirje z Rumunijo, od katerega so še mogoča presenečenja.

Ustje Donave nova republika.

Sofija, 3. februarja. (K. u.) Vojni Izvestije, glasilo vojnega ministra, je zasebno poročalo iz Bagadagha, da so se polastili rumunski revolucionarji ladij v pristanišču v Kilia in da so proglasili novo republiko v ustju Donave. Poveljnik ruskega podonavskega brodograja je izjavil, da se bo Odesa z vso silo branila proti rumunski zasledbi Besarabije in da je donavsko brodograjo pripravljeno proti Rumunom.

Judovska država.

Bern, 4. febr. Berner Tagblatt: Angleška vlada namerava v kratkem proglasiti neodvisno judovsko državo Palestino z glavnim mestom Jeruzalemom. Sveti kraji postanejo mednarodna lastnina.

Deklaracija, Jugoslovanski klub in S. L. S.

Izjave za deklaracijo je prejel »Jugoslovanski klub« na novo od: občine Mezgovi (okraj Ptuj), krajnega šolskega sveta v Poličanah, občine Poličane, Brezje, Stanovsko, Luševčevac, Sv. Lucija ob Soči, Grahovo ob Bači, Slivnica pri Celju, Sevnica ob Savi, zdravstveni zastop okrožja Višnjagora, občina Ponikva na Tolminskem, Samušan (Samušen), Formin (okraj Ptuj), Muretinci (okraj Ptuj), Radislavci, Vojsko (okraj Logatec), Pletenje (okraj Brezje), Podčetrtek, Sv. Rok ob Sotli, krajni šolski svet Sv. Rok ob Sotli, Bukovje pri Postojni, Nevlje pri Kamniku; dalje od žen in deklet iz občine Grosuplje (s 680 podpisov), iz občine Krka (s 385 podpisov); ob tej priliki se je tudi nabralo od podpisanih 120 K za dr. Krekov spomenik), žene in dekleta čemšeniške fare (z ogromnim številom podpisov), iz občine Novaštitca pri Gornjem gradu, iz župnije Smihel pri Žužemberku, iz Zakota pri Brezicah (s 464 podpisov), iz občine Muretinci, iz občine Boštanj pri Savi (s 325 podpisov), iz Luč pri Višnjigori (s 86 podpisov), iz občine Žalina pri Višnjigori (s 155 podpisov); podpisale so vse do zadnje, iz Spodnje Slivnice pri Grosupljem na Dolenjskem (z 250 podpisov), iz Grahovega ob Bači (s 347 podpisov), iz občine Dramlje (z 289 podpisov), žene in dekleta iz župnije Dobrna pri Celju (s 463 podpisov), iz Zdol, občina Pletenje pri Brezicah (z nad 300 podpisov). Nič dobro se ne morejo čutiti takozvane nemške trdnjave v Celju, Mariboru, ko slišijo te tisočere glasove žen in deklet iz svoje okolice in iz svoje srede; kaj poreče slavni Ornič, ko sliši vse te izjave iz občin okoli Ptuj! Renegatstvo bo zamrlo! Poturice bomo izrvili. Narod je vstal in stoji za svojimi zastopniki.

Oglašati so se pričele tudi občine in ženske iz Primorja. Izjave za deklaracijo so poslali: Istrijanke iz občine Materije, žene in dekleta vasi Bač iz občine Materije, zavedne žene in hrvatska dekleta vasi Golač, občine Materije, iz vasi Ogritovica in Požane občine Materije, ženske vasi Rožice, občine Materije, društvo Donjočaštelanska Stionica v Starom (kod Splita v Dalmaciji), bivši zastupniki večine naroda u Istri.

Tudi posamezne žene in dekleta, ki žive izven svoje domovine raztresene po nemških mestih, nam pošiljajo izjave, polne narodnega navdušenja.

Vsem najlepša hvala!

Dunaj, 1. februarja 1918.

»Jugoslovanski klub.«

Odbor občine Pijavogorica se pridružuje izjavi vseh slovenskih strank za majniško državno pravno deklaracijo Jugoslovanskega kluba. Pozdravlja mirovno akcijo sv. očeta Benedikta XV. Istotako iskreno pozdravlja mirovno sodelovanje našega ljubljanskega cesarja Karla I., ki prosi Vsemogočnega, naj skoraj uresniči želje našega miroljubnega vrhovnega kneza in vladarja. Jugoslovanski klub se naproša, da deluje neumorno za udeležitev jugoslovanskega edinstva. — Josip Jamnik, l. r., župan. — Anton Kramar l. r., Josip Mahne l. r., Franc Hočevar l. r., svetovalci. — Franc Cernogoj Fran Krivc, Janez Vilhar, Janez Fink, odborniki.

Občinski odbor obč. Šempolje na Krasu se je v svoji seji dne 20. januarja 1918 navdušeno in soglasno izrekel za jugoslovansko deklaracijo z dne 30. maja 1917. Jugoslovanskemu klubu izreka za njegovo neustrašeno delovanje največje zaupanje. — Le krepko naprej po začrtani poti do zmage! — Iz dna srca želimo v najkrajšem času resničnega miru, ki ga našemu narodu prinese le zedinjena Jugoslavija. Ivan Lupine, župan.

Občinski odbor občine Bučje v seji dne 27. januarja t. l. soglasno in z navdušenjem pozdravlja izjavo Jugoslovanskega kluba v državnem zboru dne 30. maja 1917.

Prebivalci občine Kastav v Istri so se izjavili za jugoslovansko deklaracijo. (Sledi nad 2000 podpisov.)

Občinski odbor obč. Št. Jurij pri Grosupljem je v svoji seji dne 28. jan. 1918 soglasno sklenil sledeče: Pridruži se z vsem srcem ter z odločno zahtevo po združenju vseh Jugoslovancev pod habsburško dinastijo, deklaraciji Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917. ki je resničen in veren izraz prave in neomajane narodne volje in narodovega stremjenja po svobodi in neodvisnosti, ter se zaupno zanaša na to, da bodo vsi naši državni poslanci zastavili vse svoje sile v doseg našega vzvišenega narodnega cilja, ter izposlovanje takojšnjega miru!

Občinski odbor Velikirepen, zbran v svoji seji dne 27. januarja 1918., soglasno in z navdušenjem pozdravlja izjavo Jugoslovanskega kluba v državnem zboru z dne 30. maja 1917. za združeno Jugoslavijo pod žezlom habsburžanov, ter izreka našim poslancem v Jugoslovanskem klubu popolno zaupanje in zahvalo za njih močati nastop ter jih prosi, da trdno in neustrašeno vztraja še nadalje s svojimi in našimi zahtevami, da tako združeni dosežemo zaželeni cilj.

Aprovizorna komisija v Marezigah se z iskrenim srcem pridružuje državno pravni deklaraciji Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917. Njegovim članom, zlasti načelniku g. dr. Korošču, izreka svoje popolno zaupanje, zahvalo za odločen nastop in veliko prizadevanje za doseg jugoslovanske države pod žezlom Habsburžanov. Obenem jih prosi, da ne odnehajo niti za ped od pravičnih zahtev, katerih uresničenje je vsega naroda hrepenenje. Razdiralec narodne edinstvi oboja iz dna svoje duše. — Obenem prosi naše jugoslovanske poslance, naj zastavijo vse svoje moči, da se doseže čimprej zaželeni mir. — Pri tej priliki se je nabralo za dr. Krekov spomenik 206 kron.

Podpisani fantje in moške župnije Moravče pozdravljamo deklaracijo Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917. Z odločno zahtevo po narodni združitvi pod habsburškimi vladarji ter se ji pridružujemo v popolnem obsegu. Jugoslovanskemu klubu izreka popolno zaupanje in zahvalo za res narodno delovanje. Prevzvišenemu gospodu knezoškofu zahvalo za odločilni nastop in jasne besede v svrhu edinstvi naroda. Hvaležno pozdravljamo človekoljubno prizadevanje papeža Benedikta XV. in našega cesarja za mir. Naj bi se njuna želja kmalu izpolnila. (235 podpisov.)

Podpisane žene in dekleta občine Ihan pri Domžalah zahtevamo soglasno in se pridružujemo deklaraciji z dne 30. majnika leta 1917. za samostojno jugoslovansko državo pod žezlom slavnega vladajočega habsburške vladar-

ske hiše, da se popravijo krivice, storjene našemu narodu, ter pozdravljamo prizadevanje sv. očeta Benedikta XV. ter Presvetlega cesarja Karla I. za mir. (Sledi 256 podpisov.)

Podpisane žene in dekleta iz občine Krka, Dolenjsko, se navdušeno pridružujejo jugoslovanski deklaraciji naših državnih poslancev. Sledi 385 podpisov. Obenem se je nabralo za dr. Krekov spomenik 120 K.

Žene in dekleta občine Lukovica, Prevoje in Spodnje Koseze se pridružujemo majniški deklaraciji jugoslovanskega kluba in izrekaмо poslancem tega kluba popolno zaupanje in prevzvišenemu knezoškofu za njegov možati nastop srčno zahvalo. Vse to v nadeji, da tudi našemu jugoslovanskemu narodu zasije kmalu solnce lepše bodočnosti, ter zahtevamo skorajšen in pravičen mir s pravico samoodločbe narodov. Sledi 566 podpisov, in sicer iz Lukovice 135, iz Spod. Kosez 135 in iz Prevoj 296. Obenem se je nabralo za Krekov spomenik na Prevojah 233 K 60 vin., v Sp. Kosezah 45 K 50 vin. in v Lukovici 30 K.

Podpisane žene in dekleta občine Velikirepen slovesno izjavljamo, da smo z dušo in srcem za majniško deklaracijo Jugoslovanskega kluba ter zahtevamo pod habsburško dinastijo ujedinitvenja, samostojnosti in svobode našega naroda. Sledi 292 podpisov.

Narodne žene in dekleta občine Ovsčice-Podnart iskreno pozdravljajo in se pridružujejo deklaraciji naših poslancev združenih v Jugoslovanskem klubu na Dunaju. Navdahniti hočemo svojim malim misel celokupnosti vseh Jugoslovancev in v tem duhu jih zrediti. Prevzvišenemu našemu knezoškofu izrekaмо iskreno svojo otroško udanost in ljubezen. Svetemu očetu in vsem onim, ki se trudijo za skorajšnji mir, se srčno zahvalujemo. Zveste smo bile in ostanemo Bogu, našemu presviličenemu cesarju pa tudi naši skupni domovini. (495 podpisov.)

Žene in dekleta iz Skrilj (fara Kamnje) so potrdile s 181 lastnorodnimi podpisi, ter žene in dekleta iz Kamenj (občina Kamnje) s 187 podpisi naslednjo izjavo: 1. z veseljem pozdravljamo delo naših poslancev za svobodno Jugoslavijo v smislu deklaracije z dne 30. maja 1917; 2. iskreno želimo, da se kmalu uresniči najresnejša želja Nj. svetosti sv. očeta Benedikta XV. in Nj. Velikanstva cesarja Karla I.: svetovni mir; 3. zahvaljujemo se Nj. Prevzvišenosti našemu knezu in našemu škofu za pastirski list z dne 4. dec. 1917, ki je poln ljubezni do nas in naše goriške domovine.

Volja vsega naroda je izražena v jugoslovanski deklaraciji, ki zahteva samostojno državo vseh Jugoslovancev naše monarhije pod slavnim žezlom habsburško-lotarinške vladarske hiše. Iskreno pozdravljamo delo Jugoslovanskega kluba za doseg tega cilja, ki ga je začel naš nepozabljeni prvobornik dr. Krek. Iskrena zahvala presviličenemu knezoškofu ljubljanskemu za njegovo poštrevovalno in neustrašeno delo za naše narodne pravice in vzajemnost vsega naroda! Iskreno pozdravljamo mirovno delo sv. očeta Benedikta XV. in presviličenega cesarja Karla in prosimo blagoslova božjega za to delo, da se čim prej povrne mir po željah in načelu sv. Očeta, obmejni Slovenci ostanemo vedno hvaležni blagopojnemu dr. Kreku, za katerega spomenik pošiljamo sicer zelo skromno svetico 53 K 24 v iz Smurja pri Kopru, Istra, saj poznate istrsko gospodarsko mizerijo, ki pa mu s hvaležnimi molitvami postavimo večni spomenik v našem srcu. — Sledi nad 800 podpisov mož, fantov, žena in deklet.

Podpisane žene in dekleta župnije Moravče pozdravljamo deklaracijo Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917 z odločno zahtevo po narodni združitvi pod habsburškimi vladarji ter se ji pridružujemo v celnem obsegu. Jugoslovanskemu klubu izrekaмо popolno zaupanje in zahvalo za res narodno delovanje. Prevzvišenemu gospodu knezoškofu izrekaмо iskreno zahvalo za odločen nastop in jasne besede v svrhu edinstvi naroda. Hvaležno pozdravljamo človekoljubno prizadevanje papeža Benedikta XV. in našega cesarja za mir. Naj bi se njuna in naša želja kmalu izpolnila! (Sledi 694 podpisov.)

Regijske žene in dekleta z Goriškega, bivačice sedaj v Dobovi in okolici za deklaracijo: Veliki naš dobrotnik, veliki Slovan, nepoznani dr. J. E. Krek nam je v svoji oporoki naročil, da posvetimo vse svoje moči, vso svojo ljubezen in vse svoje srce jugoslovanski državi. Izponujmoč njegovo naročilo, se pridružujemo tudi me žene in dekleta majniški deklaraciji Jugoslovanskega kluba. Zveste habsburški cesarski hiši in polne hrepenenja po narodni svobodi, zahtevamo ujedinitvenje vseh avstr. Jugoslovancev v samostojno, neodvisno jugoslovansko državo pod habsburškim žezlom. Poslancem Jugoslovanskega kluba najtoplejšo zahvalo in popolno zaupanje. Želimo pravičnega miru med narodi, ki naj bi prinesel tudi slabejši možnost do svobodnega in srečnega razvoja. Sledi 44 podpisov.

50 zagrebških duhovnikov je doslej podpisalo jugoslovansko deklaracijo kakor tudi celokupna mladina zagrebških srednjih šol.

Bogoslovci senjsko-modruške škofije v Senju so podpisali jugoslovansko deklaracijo, (9 podpisov.)

Občinski svet mestne občine Sinj v Dalmaciji se je izrekel za jugoslovansko deklaracijo in daroval obenem 5000 K za dr. Krekov spomenik.

Prebivalci vasi Krasica (221 moških in 372 ženskih podpisov), Sv. Kuzma-Skrljevo (242 moških in 369 ženskih podpisov) v Hrvatskem primerju so se izjavili za jugoslovansko deklaracijo.

Številni prebivalci mesta Livno v Bosni so se izjavili za jugoslovansko deklaracijo. Služatelji kralj. višje gosposke šole v Križevcih na Hrvatskem so se izjavili za jugoslovansko deklaracijo.

50 zagrebških duhovnikov je doslej podpisalo jugoslovansko deklaracijo kakor tudi celokupna mladina zagrebških srednjih šol.

Bogoslovci senjsko-modruške škofije v Senju so podpisali jugoslovansko deklaracijo, (9 podpisov.)

Občinski svet mestne občine Sinj v Dalmaciji se je izrekel za jugoslovansko deklaracijo in daroval obenem 5000 K za dr. Krekov spomenik.

Prebivalci vasi Krasica (221 moških in 372 ženskih podpisov), Sv. Kuzma-Skrljevo (242 moških in 369 ženskih podpisov) v Hrvatskem primerju so se izjavili za jugoslovansko deklaracijo.

Številni prebivalci mesta Livno v Bosni so se izjavili za jugoslovansko deklaracijo. Služatelji kralj. višje gosposke šole v Križevcih na Hrvatskem so se izjavili za jugoslovansko deklaracijo.

Dnevne novice.

— Zaradi tehničnih težav, povzročeneh vsled slabega vojnega materiala, se je naš sinočni list zakasnil, kar naj nam naročniki blagohotno oprostite.

— Cenj. naročnikom! Nekateri naročniki še sedaj niso obnovili naročnine za 1918, dasi so bile položnice že vsem izdomdane. Da ne bo neljubega ustavljanja in reklamacij, naj izvolijo dotični, katerim je naročnina že potekla, isto takoj obnoviti, ker jim bodo list sicer ustavljen. Pošiljajte po položnici prejeto čez 7 do 10 dni, po nakaznicah nekaj preje.

Utrava.

— **Pogreb** † kanonika Jan. N. Novaka se je vršil dne 1. februarja ob 11. uri dopoldne v Radovljici ob obilni udeležbi duhovščine in ljudstva. Pokopal je blagega pokojnika prevz. g. knezoškof Anton B. Jeglič.

— **Nevarno obolenje** je v Preski pri Medvodah dr. Jos. Marinko, profesor v p., in se priporoča svojim duhovnim sobratom v molitev.

— **Jugoslovanski klub** je v zadnjih tednih vsled ogromne uporabe persekucijskega materiala silno okupiran. Delo bi šlo veliko hitreje, ako bi imel klub na razpolago več pisalnih strojev, katere je pa sedaj težko dobiti. Zato prosi klub, če bi imel kdo na razpolago pisalni stroj, da ga proti odškodnini dá na razpolago za dobo vzvišane parlamentarne dela. Dotični gospod, ozir. društvo itd., naj bi samo pisal na klub pogoje in kakovost stroja, na kar bi klub sam preskrbel varen transport stroja na Dunaj.

— **Izredni občni zbor** Gospodarske zveze se vrši 11. t. m. ob 3. uri popoldne.

— **Duhovska vest.** Bivši vojni kurat č. g. Valentin Jerše je nastavljen kot kaplan na Jesenicah.

— **Umrli** je v Kranju posestnik gosp. Janez Engelman. Mir njegovi duši. — V Celovcu je umrl koroški deželni odbornik dr. Jožef Lemisch. Bil je 22 let deželni odbornik. Zapustil je med drugim Südmarki 20.000 K, nemškemu »Schulverein« 5000 in vsenemški zvezi v Mainzu 1000 K.

— **Starešinam slov. kat. akad. društva** Ker podpisanemu niso dostopni vsi naslovi, vabi tem potom gg. starešine, da se udeležijo sestanka, ki bo v nedeljo, dne 10. februarja 1918 ob 10. uri dopoldne v Ljubljani, Rokodelski dom. Velevažen spored! — Bogumil Remec.

— **Iz Pazina** nam poročajo, da so v istrski prsti odkrili kalij. Sedaj odvažajo prst v vagonih na Nemško! Tako skrbimo za procvit kmetijstva v stradalici Istri!

— **Za sklad S. L. S.** je darovala podružnica v Trnovem na Notranjskem 100 kron. — Strankarji, spominjajte se sklada!

— **Umrli** je v ruskem ujetništvu dne 27. marca 1917 Janez Bevc iz Dobovca. Naj v miru počiva v daljnji Rusiji!

— **Gmajna pri Raki.** Naša vas šteje 48 števil; na vojno je odšlo 35 mož in fantov. Od teh je padlo 6, v ujetništvu sta 2. — Rekvizicija je hudo gospodarila pri nas; marsikaka hiša ne bo imela krompirja niti za seme.

— **Nakup konj** potom vojaških oblast. Meseca februarja se nadaljuje nakupovanje konj, ki je bilo januarja prekinjeno, kakor sledi: V Trebnjem dne 10. ob 9. uri; v Žužemberku dne 11. ob 8. uri; v Toplicah dne 12. ob 8. uri; v Rudolfovcu dne 13. ob 8. uri; v St. Jerneju ob 2. uri popoldne; v Kostanjevici dne 14. ob 8. uri; v Krški vasi ob 2. uri popoldne, v Krškem dne 15. ob 8. uri; v Domžalah dne 19. ob 2. uri popoldne; v Ljubljani dne 20. ob 9. uri v Ljubljani; v Kranju dne 21. ob 8. uri dopoldne.

— **Iz Tržiča.** Pred meseci je bil odšel slabomni Janec Fortunat iz Bistrice proti Ljubeli in od tedaj ni bilo več slišati o njem. Kljub skrbnemu poizvedovanju domačih. 1. februarja so ga našli mrtvega nekoliko pod ljubelskim prelazom. Najbrže je zašel s prave poti in tam zmrznil. — Na laškem bojišču je umrl za domovino Urban Tišler, doma iz Loma in sedlaški mojster pred vojno v Tržiču. Zadela ga je granata. — Primož Krvar ob Sv. Ane je bil podstot od lavine v pokrajini Vičena. — Janez Dolenc, zidar, je umrl 18. januarja v Gorici od ročne granate, ki ga je ubila.

— **Za Krekov spomenik.** Pri slovesu neveste gđc. Mici Zupančičeve v Kamenici pri Dolu nabranih 22 K.

— **Wilton-kurjavi.** Trgovska in obrtniška zbornica nam sporoča: Vsled obstoječega pomanjkanja premoga je vsakočr dolžnost, svojo pozornost obračati vsem pripomočkom in napravam, ki omogočajo štedenje s kurivom. V tem pogledu pridejo posebno v poštev obrtni in industrijski obrati, katerih obširne kurivne naprave, ob pomanjkanju primernih naprav, mnogokrat onemogočajo varčno porabo goriva. Za vse take obrate so posebne važnosti kurilne naprave, s katerimi je moč štediti z gorivom. Takih naprav je že več patentiranih sistemov v porabi; omenjena naj bosta le takozvani »Wilton« in pa »Kfidlo«-kurjavi. Opozorjeni bodi s tem na korist, katere gorivo hraneče kurjave nudijo ne le splošnosti vobče ampak tudi imetniku obrata, opremljenega s tako napravo, v ekonomičnem oziru.

— **Za Krekov spomenik.** Goriški begunci bivajoči v Dobovi in okolici so o priliki podpisovanja za Jugoslovansko deklaracijo darovali za dr. Krekov spomenik 114 K.

— **Iz ruskega ujetništva** pošilja pozdrave Joško Rot, rač. podč. 97. pp., 13. stot. Naslov: Vojenopl. Joško Rot, gorod Cerkassij, Kijevska gub., počtovi jaščik 73, novi gorodolh, barak 2, Rusija. — Godi se mu dobro.

— **Mesto vencev** za ranikega preč. gosp. kanonika Janeza Novaka, dekana v Radovljici, so darovali ženski skupini za vojno prispevanje v Radovljici: g. okr. glavar dr. Friderik Mathias 20 K; g. podpolkovnik Minka Hrašovec-Homann 40 K; g. okr. sodnik in sodni predstojnik Hugo Luschn 20 K; g. župan A. Roblek 20 K; rodbina dr. Jan Vovk 20 K.

— **Za Rdeči križ.** Gđca. Ana Andrejšek iz Sedla pri Kobarižu je nabrala za Rdeči križ med ondnotni prebivalci vsoto 67 K 20 vin. — **Corrige.** V VIII. izkazu darov za dr. Krekov spomenik naj se popravijo sledeče tiskovne pomote: mesto 130 K 50 vin. naj se bere: 180 K 50 vin.; dajati »Slov. Naroda«; dalje naj se doda pri znesku 78 K k besedam:

Udeležniki občinske seje 27. decembra 1917 se sledeče: v občini Ocizla-Klanec, Istra.

Liubljanske novice.

lj **Imenovanje.** Finančni minister je imenoval pisarniškega oficijala pri finančni prokuraturi in občinskega svetnika g. Josipa Zupančiča za ravnateljskega pristava pomožnih uradov z naslovom »ravnatelj«. Castitamoi!

lj **Umrli** so v Ljubljani: Franciška Rozman, vdova kontrolorja deželnega plačilnega urada, 67 let. — Janez Barbič, kajzarjev sin, 19 let. — Boris Čebulič, železničarjev sin, štiri dni. — Ana Kunšič, bivša šivilja, hiralka, 69 let. — Jera Čeferin, kajzarica, hiralka 42 let. — Mira Čebulič, hči železničarja, pet dni. — Florijan Završnik, vratar v pivovarni Union, 65 let. — Josipina Klein, zasebnica, 80 let. — Marija Leskovec, zasebnica, 73 let. — Anžela Trškan, rejenka, 19 dni. — Draga Gruđen, sprevednikova hči, 4 dni. — Josip Rosmanih, ključavničar električne železnice, 24 let. — Anton Vrhunec, delavec sin, 3 dni. — Gašper Čej, dninar, begunec. — Lucija Prinčič, trgovka, 51 let. — Lovro Hirsfelder, poljski dninar, 43 let. — Jakob Medved, posestnik sin, 16 let. — Pavla Kozinec, rejenka, 1 mesec. — Anton Stegu, hiralec, 93 let.

lj **Nakazilo moke** trgovcem. Trgovcem se bode nakazovala moka v četrtek, dne 7. t. m. ob 9. uri dopoldne v mestni posvetovalnici.

lj **Oddaja loja** v Ljubljani in na deželi. Dunajska centrala za mast in olje je sporazumno s tukajšnje deželno vlado odredila, da bodo v bodoče mesarji ves loj, ki ga dobivajo od živine v Ljubljani in na deželi, morali oddajati popolnoma v Ljubljani, katero je prevzela v svojo oskrbo mestna aprovizacija ljubljanska. Loj, ki bo za zabelo, bo mestna aprovizacija prevzemala ter na drobno prodajala ljudem na karte za masčobo. V tehniške svrhe namenjen loj pa bo morala oddajati popolnoma dunajski centrali. Namen te novosti je, da silo od pomoči pomanjkanju masti, zlasti pa omogočiti, da bi se loj razdelil med konsumente enakomerno in pravično. Centrala je sporočila mesarjem, da bo postopala z vsoto sprotostjo, če bi ne oddajali vsega loja popolnoma v celoti zapretila, da jim v takem slučaju vzame obrtno pravico. Tudi deželno mesto za klavno živino bo moralo oddajati loj.

lj **Sveže meso** na rumene izkaznice C št. 1 do 1200. Stranke z rumenimi izkaznicami C št. 1 do 1200 prejmejo sveže meso v sredo, dne 6. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določeno je ta-le red: od pol 2 do 2 št. 1 do 200, od 2 do pol 3 št. 201 do 400, od pol 3 do 3 št. 401 do 600, od 3 do pol 4 št. 601 do 800, od pol 4 do 4 št. 801 do 1000, od 4 do pol 5 št. 1001 do 1200. 1 oseba dobi četrt kg, 2 osebi pol kg, 3 in 4 osebe tričetrt kg, 5 in 6 oseb 1 kg, 7 in 8 oseb 1 in četrt kg, več oseb 1 in pol kg. Kilogram stane 2 K.

lj **Našla** se je denarnica z manjšo vsoto denarja v Florijanski ulici. Lastnik jo prejme v Hrenovi ulici 13, pritličje.

Primorske novice.

lj **Odlikovanja.** Cesar je podelil: Zlati zasluzni križec s krono na traku hrabrostne svetlinje župnikom Francu Cvejnu v Borštu, Milanu Šašeli v Klancu in Ivanu Zalokar v Gročani, kapucinu p. Alojziju Slabanja in kuratu v Nabrežini Jožefu Vodopivcu; srebrni zasluzni križec na traku hrabrostne svetlinje; kandidatinji uršulinskega samostana v Gorici Pavli Ferjančič, prideleni vojni bolnišnici 1602.

lj **Wagne.** Iz prenapolnjenega dunajskega brzovlaka sem izstopil v Lipnici. Ker je bilo še precej rano, ostal sem na cesti ter čakal, da se iz krasnega jutra porodi dan. Iz bližine nedaleč na hribu, kjer leži samostanska cerkev, oglasil se je plat zvona. Zamislil sem se v te doneče akorde jutranje glasbe. Daleč na okrog so butali odmevi zvona ter klicali prebivalstvo k življenju. Vesel sem bil tega glasu, saj ga nisem slišal že leto dni, odkar sem bil zadnjič na dopust. Stal sem na cesti ter gledal v smeri proti Wagni. Prihajati sem videl sence po cesti v smeri na Lipnico. Bile so ženske. Polglasno so peale neko žalostno furlansko pesem. Fini nežni sopran zdel se mi je, da plaka na cesti po zgubljeni sreči. In peče so dalje še bolj žalostno; čutil sem, da mislijo na svojo krasno nesrečno furlansko domovino. Slednjič sem se napotil v taborišče. Snažne bele barake so se mi zdele prijaznejše nego galske ušive bajte. Velika snažnost na cestah in v barakah govori, da tu ne žive poljski židje in galski panovi, marveč nesrečno primorsko ljudstvo. Hrana v taborišču je slaba, sama repa, nezabljena. Ljudje hodijo daleč na okrog iskat živeža. A pripeti se skoro vedno, da jim ob povratku zaplenijo poklicani faktorji vse, kar so si z velikim trdom pridobili. Ni čuda, da pride z materami, ki iščejo živeža za otroke, od ostrega konflikta. Pravili so mi begunci o slučaju, ko so hoteli orožniki zapleniti živež neki begunki. Branila se je kot volkulja ter ni odnehala, dokler ni odnesla plena svojim mladim. Velika je vloga, ki jo igra danes mati, posebno begunska mati. Dneve daleč jo vodi mogočna materinska ljubezen, da išče kot žival hrane, da obvaruje edino, kar ima, svoje ljube otroke, pred gladom. Vojna nam odkriva v vsi svoji grozoti na eni strani bedo, na drugi razkošje, ki ga pomožuje izkoriščevalec. Begunci so hvaležni našim poslancem, da so se tako zavzeli za njih nesrečno usodo v parlamentu in drugod. Posebno se spominjajo pokojnega dr. Kreka, ki je bil prvi, kateri je povzdignil glas, da je treba rešiti begunce iz strašnega stanja. Poslanci so napravili svojo dolžnost, a napravili je niso tisti, ki bi jo morali najprej napraviti. To so posamezni župani, oziroma takozvani predsedniki in njih namestniki. So župani na Goriškem, ki se v resnici trudijo za svoje brate in sestre v pregnanstvu, da bi jim s povratkom v domovino olajšali njih žalostno stanje. Župani in upravni predstojniki so bili oproščeni od vojaške službe. Bili so oproščeni, pa ne zato, da delajo razne kupčije, marveč da vestno vršijo svojo dolžnost napram svojim sovaščanom.

lj **Nemška gimnazija** v Gorici. V Gorici so začeli popravljati poslopje nemške gimnazije. To je prva skrb vlade. Za slovensko se ne menijo.

lj **Stavka delavstva** v Pulju je prenehala.

lj **Iz Prvačine.** Odzval sem se moji dolžnosti in šel že drugičkrat iz dežja pod kap. Sem 14 dni v Prvačini in otvoril tukaj občinski urad. Sedaj sem pa tako obolen, da ne upam več na zdravlje. Sporazumno z okrajnim glavarstvom sem izročil županski urad podžupanu Andreju Pahor in tajniku Albertu

Sušmelj v Prvačini. Britof je smradljivi hlev postal, vladni inženir in županstvo ne moreta pomagati, ker ni ne stavbnega materiala ne delavcev, zato naj se le delazmožni delavci in delavke vračajo. Ko se vračate, imejte oko vedno na vašem blagu, ker drugače vam bode vse ukradeno. — Župan F. Furlani.

lj **Dornberga.** Kdor more delati, naj gre domov kot delavec, cele družine pa naj se vračajo šele potem, ko zvejo, da je streha popravljena, da so na mestu okna vrata in podovi. Vlada nam zagotavlja, da bo storila vse, karkoli bo v njeni moči. Dajala bo orodje, živino in denarno podporo. Razna semena ji bo pa težko preskrbeti in zato naj si vsak begunec že v begunstvu nakupi vsakovrstnega semena, posebno ječmena, krompirja, fižola, graha, boba, buč, solnčnic in semena za povrtnino. — Trta naša je skoraj uničena in nam ne bo letos dajala toliko dela, zato pa se bomo toliko bolj trudili s krompirjem, fižolom, bučami itd. Pridelati moramo toliko, da ne bomo stradali mi in tudi ne bližnja mesta, ki bodo komaj čakala, da jim kaj prinesemo. Delavci, sorojaki, vračate se, — a ne praznih rok! Prej pjdite od hiše do hiše, da si preskrbite potrebnih semen! — Dornberžan.

lj **Pritožba.** Iz Palterndorfa na N. A. nam pišejo begunci, da so si bili poleti prislužili nekoliko žita; potem sta pa prišla orožnik in župan in pobrala žito, češ, da so ga bili nakradli. Tako se nam godi med tujci. Kje naj dobimo potrebnih zalog, da se moremo vrniti domov?

lj **Drzen vlom.** 2. t. m. med 10. in 11. uro dopoldne, ko je gospodinja bila odsotna, so neznani storilci vlomili v stanovanje Katarine Morossuti v ul. Coroneo 9 v Trstu in odnesli iz omar in blagajne dragocenosti in denarja za 65.000 K. V kuhinji so si privoščili še 2 trdo kuhani jajci.

Prosveta.

lj **»Slovenska Matica«.** Slovenska Matica je razposlala vabila na izredni občni zbor. Vsem tistim društvenikom, ki teh vabil niso prejeli tem potom, uljudno naznanjamo, da se vrši izredni občni zbor v četrtek, dne 14. februarja, ob 5. uri popoldne v magistratni dvorani. Na dnevnem redu sta točki: 1. Zvišanje letnine in ustanovnine. 2. Volitev odbora. Ker je vsem sedanjim odbornikom društvena doba potekla, treba voliti v smislu pravil vseh 40 novih odbornikov.

lj **»Slovenska Matica«.** Tem potom obveščamo vse tiste, ki se šele zdaj na novo priključajo za knjige, katere je Matica ravnokar izdala, naj nekoliko potrpe. Če bo kaj knjig preostalo, jih sigurno prejmejo.

Narodno gospodarstvo.

lj **Kmetijski mlini.** Ministrski predsednik Seidler in prehranjevalni minister Höfer sta izjavila odposlanstvu nemških agrarnih poslancev, da kmetijskih mlinov ne bodo zaprli, temveč se bo vršila pri istih strožja kontrola.

lj **Papirnatih bankovcev** vedno več. Avstro-ogrška banka naznanja, da je konec leta 1917. v Avstro-Ogrski krožilo v prometu papirnatih bankovcev za 18.4 milijard kron, dočim jih je krožilo leta 1914. za 5.1 milijarde, leta 1913. pa samo za 2.4 milijarde kron. Naraščanje papirnatega denarja v naši državi je postalo naravnost strahovito.

Razne novice.

lj **Kakšen je belgrajski konak.** Češki delegat Habermann, ki se je nedavno mudil v Belgradu, pripoveduje: Srbski kraljevski konak je popolnoma opustošen. Kar je imelo količaja cene, je izginilo iz palače. Bivše kraljevske sobe, prestolna dvorana, knjižnica in konferenčne sobe so prazne. V levem zadnjem oglu palače se nahaja velika odprtina, ki jo je napravila granata. V kraljevskem arhivu so le gole stene, na tleh pa raztrgane knjige in listine, umazane in na pol sežgane. Pohištva ni nikjer, slike nikjer, še kljuke pri vratih so pobrane. Odrtrgane so zavesne, odnešene preproge, skratka, vse je izginilo. Gole stene, raztrgani parketi nemo pripovedujejo o vojni.

lj **Byronova vnukinja** umrla. Pri Kairi je umrla Anne Blunt, baronica Wentworth, v 79. letu, edina hči grofa Lorelace, Byronovega edinega sina. Rajnica je bila talentirana slikarica in risarica iz Ruskinove šole. Skico, ki jo je narisala, ko je bila stara 12 let, visi v londonski kraljevski akademiji. Poleg tega je bila znana kot pisateljica, pesnica, pečala se je z godbo in je bila učena orientalistinja. Pečala se je tudi s konji in je drzno jezdila, kar ni v angleških plemiških krogih nič posebnega. »Zgodovina arabskega konja« je zadnja knjiga, ki jo je skoncčala pravkar pred svojo smrtjo.

lj **Ljubljanski Zvon, Dom in Svet,** posamezne ali vse letnike, in vsakovrstne druge slovenske knjige kupi Katoliška bukvarna za svoj antikvarijat; na željo jih tudi zamenja z novimi knjigami.

lj **Proda se** radi pomanjkanja krme breja švicarska **koza** Istotam tudi otroški voziček. Glince-Vič, Vrtna ulica 67. 364

Kupijo se dobro ohranjene **sobne preproge** Ponudbe z navedbo dolžine in barve na upravo lista pod šifro »Preproga«. 365

Zahvala.

Vsem, ki so ob nenadomestni izgubi dobrega soproga, skrbnega družinskega očeta, oziroma brata, tasta in starega očeta, gospoda

Josipa Hrovatin

nadučitelja v pok. in hišnega posestnika v Gorici

z nami sočustvovali, izrekamo svojo najsrčnejšo zahvalo. Posebno se še zahvaljujemo vsem meščanom in beguncem, ki so prebлага pokojnika v tako velikem številu spremenili na njegovi zadnji poti.

363

ZALUJOČI OSTALI

Sprejme se starejša kuharica

Vajena v gospodinjstvu in šivanju ima prednost. Naslov pove uprava »Slovenca« pod »Kuharica 357 (ako znamka).

Prodajo se še skoro nove, dobro ohranjene **štelaže in pulti** za trgovino mešane stroke. Naslov pove upravništvo tega lista pod »Štelaže 359«.

Konj

na prodaj pri tvornici cementnih izdelkov Jos. Cihlař, Ljubljana, Dunajska cesta 67.

Konjsko žimo

vsako množino, kupuje Mihael Mihečič, ščetar v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 1, nasproti kazine.

Sprejme se takoj **trgovski sotrudnik** mešane stroke na deželo. — Naslov se poižve pri upravi lista pod šte. 358.

Baden pri Dunaju **SANATORIUM GUTENBRUNN** physikal.-diätet. zdravilišče 1. vrste. Zdravnika vodje: Dr. v. Aufschnaiter, ces. svetnik dr. Podzahradschy. 360

Sprejem se **2 hlapca** lahko tudi invalida, ker je služba lahka. Košenina, Kolodvorska ulica 6, Ljubljana. 362

KAVNI NADOMESTEK »AIDA«, PRALNI PRAŠEK »ADRIA«, dišave ter vse drugo špecerijsko in kolonijalno blago dobi se vedno pri Filip Šibeniku, Zagreb, Sveučilišni trg 1. Izboren nadomestek mila

„Dob Hygiene“

vporaben za vsakovrstno pranje mesto masčobnega mila, prekaša po kakovosti vse podobne izdelke. — 1 zaboj ca. 50 kg 250 kosov nefrankov. K 35—. Vzorec 5 kg K 750 franko po povzetju. 354

Dom. podjetja Bekera, Solnice, Češko.

Dobri brivski in lasestrižni aparati

Ia britev iz srebro-jekla K 350, 4, 5; varnostni brivski aparati, poniklani K 3, 5, zn. »Periekt« s 6 rezili K 16, 20; dvo ez. rez. rezila tucat K 5, 6. Ia lasestrižni aparati K 11, 12. Zamenja dovoljena ali denar nazaj. Pošilja po povzetju ali predplačilu c. in kr. dvorni založnik JAN. KONRAD, izvozna trrdka, Brnx št. 1755, Češko. 111

Konjak

iz vin lastnega pridelka destilirani, pri slabostih vsled starosti in težkočah v želodcu že več stoletij sloveč kot krepičo za ohranitev življenja. Razposilja 10 let starega 4 politterske steklenice franko po pošti za 80 kron, mladega triletnega, čudovito učinkujočega kot bol lajšajoče vrbalno sredstvo pri trganju v udih, Francovo žganje, 4 politterske steklenice za 60 kron. Vino od 56 litrov naprej. Beli rizling po K 480 in rdeči burgandec po K 520 liter. 125

Benedikt Hertl,

graščak, grad Goliče, Konjice, Štajersko.

Srbečico

garje, lišaje in vsakovrstne kožne bolezni odstranja zanesljivo in naglo Bernsteinovo mazilo brez duha. Cena 3, 5 in 9 kron. Sem spadajoče Bernsteinovo milo 5 kron. — Izdeluje lekarnar Aleksander Gerő, Nagykorőš 30, Ogrsko. 366